

Na območju Paškega Kozjaka se skriva veliko spomenikov kulturne dediščine, od katerih velja omeniti **grob Ludvika Blagotinška** in **spominsko znamenje preboju XIV. Divizije**.

Grob Ludvika Blagotinška (1927-1944) – kurirja šentiljskega okraja osvobodilne fronte, ki je padel maja 1944, domače imenujejo »Kurirčkov grob« in predstavlja spomenik lokalnega pomena. Postavljen je bil ob koncu druge svetovne vojne in se uvršča v kategorijo memorialne dediščine. Spominsko znamenje preboju

XIV. Divizije oz. kamnit blok z napisom je bil postavljen v spomin na preboj XIV. divizije s Paškega Kozjaka proti Graški Gori v noči z 19. na 20. februar 1944.

Med najvidnejše spomenike ljudske arhitekture območja Paški Kozjak se uvrščajo sušilnice za lan, s šiklom (skodlami) krite strehe, štepihi na domačih dvoriščih, podkovnice, ovčjaki, kašte in marofi. Med slednjimi sta na tematski poti izpostavljena **Gospodarsko poslopje na domačiji Paški Kozjak 34** in **Pušnikov marof**, ki dosegata častitljivo starost.

Območje Paškega Kozjaka je bogato z naravno dediščino, do katere se moramo obnašati spoštljivo. Gozdovi Paškega Kozjaka nudijo življenjski prostor mnogim živalskim vrstam, med katerimi so na tematski poti izpostavljeni gams, hermelin in lesna sova. Kot botanični naravni vrednoti velja omeniti mogočno lipo in trlistno valdštajnijo (Waldsteinia ternata supsp.trifolia). **Trlistna valdštajnija** je 20cm visoka trajnica s plazečimi, jalovimi prtilikami. V rdečem seznamu ogroženih praprotnic in semenk Slovenije je uvrščena v kategorijo redkih vrst.

Ker Paški Kozjak predstavlja območje osamelega krasa, velja omeniti **kraške jame** (Paška, Turnškova in Ovčja jama), ki so nastale kot posledica geoloških procesov, tektonskih premikov, delovanja vode in drugih atmosferskih vplivov na apnenčasto podlago. Med najvidnejšimi lepotami Paškega Kozjaka je na tematski poti predstavljen slikoviti naravni most, imenovan **Velunja peč**. Velunja peč, ki jo zaradi nenavadne oblike imenujejo tudi šivankino uho ali gotsko okno, je visoka več kot 10 metrov in je eden večjih naravnih mostov v Sloveniji. Bajka pravi, da je izvir vode zdravilen, v njem pa se kopajo vile.

KULTURNA DEDIŠČINA

VIRI IN LITERATURA:

1. Janežič, K. (2010). Turizem v Mestni občini Velenje in možnosti njegovega nadaljnjega razvoja: diplomsko delo. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo,
2. Medmrežje 1: <http://sl.wikipedia.org/> (2.3.2012),
3. Medmrežje 2: <http://www.slovenia.info/> (2.3.2012),
4. Medmrežje 3: <http://rkd.situla.org/> (13.3.2012),
5. Medmrežje 4: <http://e-kataster.speleo.net/v2/index.php> (29.2.2012),
6. Medmrežje 5: <http://www.lovska-zveza.si/> (13.3.2012)
7. Medmrežje 6: <http://www.naravovarstveni-atlas.si/ISN2KJ/profile.aspx?id=NV@ZRSVN> (2.3.2012)
8. Medmrežje 7: <http://www.jknm.si/si/raziskovanje/kras/zasavje/> (29.2.2012)
9. Špeh, N., Ostruh, K. (2005). Kolesarsko omrežje v Mestni občini Velenje – 3.faza: Poročilo za leto 2005, Mestna občina Velenje: Urad za okolje in prostor,
10. Velenje, Šoštanj, Šmartno ob Paki, Turistični vodnik, Pozoj 1996,
11. Zavod RS za varstvo narave (kontaktna oseba g.Tomaž Acman)
12. Zbornik: Paški Kozjak: Raziskovalni tabor, 1991
13. Ževart, D. (1974). Šaleška planinska pot, Planinsko društvo Velenje,
14. Ževart, M., Kugonič, N., Ostruh, K., Vodusek, T. (2005). Tematske poti v Mestni občini Velenje – 3.(zadnja) faza: Poročilo za leto 2005, Mestna občina Velenje: Urad za okolje in prostor.

TEMATSKA KOLESARSKA POT PAŠKI KOZJAK

V okviru projekta **TEMATSKA KOLESARSKA POT PAŠKI KOZJAK** izdala **Mestna občina Velenje**.

► Projekt »Tematska kolesarka pot Paški Kozjak« je nastal s finančno pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje (program LEADER). Za vsebino informacij je odgovorna Mestna občina Velenja, organ upravljanja za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007 – 2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Projekt delno financira EU.

► Vsebina: Mateja Menih, Špela Šeliga ► Fotografije: Sebastjan Kurmanšek, Fotolia ► Oblikovanje: OPA:celica ► Lektoriranje: Petra Cerjak ► Naklada: 500 izvodov

TEMATSKA KOLESARSKA POT PAŠKI KOZJAK

PAŠKI KOZJAK

Paški Kozjak je stisnjen v dve slemeni kakor dve gubi, porasel z bogatimi gozdovi in prekrit s travnatimi planotami. Glavno sleme se strmo dviga nad sotesko Pake v Špik. Proti vzhodu se vzpenja bolj polagoma in doseže višek v Basališču. Na severu meji Paški Kozjak na Vitanjsko-doliško podolje, na jugu na Dobrnsko podolje, na zahodu na sotesko Pake, na vzhodu pa na sotesko Hudinje.

V svojih razpotjih radovednemu kolesarju ali popotniku odkriva domače, etnološke bisere nekdanjih časov in bogastvo živalskega in rastlinskega sveta. Med drevesnimi vrstami se izmenjujejo v mešanem gozdu bukev in jelka, smreka in gaber, bor in breza. Travnate planote pogosto ne poznajo kose, na njih so se včasih pasle ovce, danes pa le še redko tudi govedo. Zaradi ekstenzivnega kmetijstva se je ohranila tradicionalna kulturna krajina, kjer so habitati številnih zanimivih,

redkih ter ogroženih rastlinskih in živalskih (nevretenčarskih) vrst. Ob cesti in skalnatih robovih spomladi cveti volčin, julija in avgusta šentjanževka, robide in maline, proti jeseni pa robove pordečijo rdeči plovci grmičaste jerebike.

Glavni vrhovi Paškega Kozjaka, dobrih 10 km dolgega, ozkega in zelo strmega apnenčastega pogorja, so znano razgledišče Špik – 1109 m,

najvišji vrh Basališče – 1272 m in najvišji vrh Dobrne Štrukljev vrh 1227 m. Z vrha Špika je čudovit razgled na Mozirske planine, Raduho, Peco, Uršljo goro in Savinjske Alpe. Malo pod Špikom se nahajata najvišje ležeča farna cerkev v Šaleški dolini, cerkev sv. Jošta iz leta 1884 (1063 m) ter dom na Paškem Kozjaku, ki ga upravlja PD Velenje. Na tem območju poteka tromeja med občinami Dobrna, Mislinja in Velenje. Poleg cerkve so še baročno zasnovana stavba župnišča, predelana v letu 1820, osnovna šola ter nekdanja mežnarija, tipična kozjaška stanovanjska hiša.

Del Paškega Kozjaka je umeščen v NATURO 2000 ter s tem v evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so namenjena ohranjanju živalskih in rastlinskih vrst ter habitatov.

TEMATSKA KOLESARSKA POT PAŠKI KOZJAK

OPIS KOLESARSKIH POTI:

Kolesarska pot se začne ob cesti, ki vodi mimo proizvodnih obratov podjetja Vermont in nas po urejeni kolesarski in pešpoti ob reki Paki pripelje do križišča (točka B), kjer lahko pot nadaljujemo v smeri urinega kazalca ob reki Paki ali pa pot opravimo v nasprotni smeri.

V primeru, da pot nadaljujemo ob reki Paki kmalu pridemo do naslednjega križišča (točka C), kjer imamo zopet izbiro: ali pot nadaljevati ob reki Paki ali pa jo skrajšati in nadaljevati po ozki dolini hudourniškega potoka Loka, kjer lahko v vročih dneh uživamo v prijetnem hladu gostega gozda in včasih, po obilnem deževju tudi potoka.

Če nadaljujemo pot ob reki Paki, prispemo po nekajminutni vožnji do odcepa za Paški Kozjak, ki je dobro označen. Tukaj zapustimo staro traso železnice in se usmerimo desno po lokalni cesti. Sledi dokaj zahteven vzpon, katerega pa se splača opraviti, saj nas pot pripelje do križišča (točka G), kjer se odpre pogled na pobočja Paškega Kozjaka, Lopatnika, Stropnice in ostalih bližnjih hribov. V križišču se nam z desne

strani priključi kolesarska pot, ki poteka v obratni smeri urinega kazalca.

V smeri proti vrhu Paškega Kozjaka sledi daljši vzpon, ki pa se ga zaradi raznolikosti okolja, po katerem je speljana pot, vsekakor splača opraviti. Višje kot se vzpenjamo, lepši razgledi se nam ponujajo, prav tako pa lahko, če imamo srečo, opazimo kašnega gamsa ali srno.

Z vrha (točka H) začnemo spust v dolino. Po nekaj minut vožnje se pripeljemo nazaj do že prej opisanega križišča (točka G), kjer lahko nadaljujemo pot v dolino reke Pake, še bolje pa je, da zavijemo levo, kjer nas pot ob gozdnem robu vodi do obronkov Lopatnika. V križišču (točka E) lahko izberemo možnost spusta po dolini potoka Loka v dolino reke Pake ali pa nadaljujemo levo v smeri kolesarske poti Vinska Gora. Sledi krajši zahtevnejši vzpon, ki nas pripelje na razgledno sedlo, preko katerega se odpeljemo proti naslednjemu križišču (točka D).

Tukaj lahko pot nadaljujemo desno mimo opuščenega kamnoloma v dolino reke Pake ali pa nadaljujemo levo in se po vožnji skozi gozd priključimo označeni kolesarski poti po Vinski Gori.

TEŽAVNOST:

Pot je srednje težka in primerna za vsakogar. Za pot je potrebno gorsko kolo, kajti skoraj polovica poti je makadamske. Vzpon na Paški Kozjak je dolg in srednje težak z dolgimi spusti za entuziaste z gorskimi kolesi. Dolžina vseh kolesarskih poti je okvirno 33 km.

Opozorilo: Preveri zavore in sistem. Zaradi možnosti poškodb pri padcu nikoli ne kolesari sam. Vedno pazi na planince, kolesarje, konje ali ovire, ki so lahko na cesti. Zabavaj se!

OPREMA:

Priporočamo uporabo gorskega kolesa in čelade.

